

1. SEMESTER - HOLD 18-3 - FORÅR 2018

Sidst opdateret den 17.07.17 - 2. version (Litteratur opdateret)

Sidst opdateret den 15.07.16 - 1. version (Første udkast)

Introduktion til semesterplan

Træningsgrupper og referater

Træningsgrupperne mødes (obligatorisk) minimum 3-4 gange pr. semester med referatpligt. I alt minimum 18-24 timers obligatorisk arbejde med mødepligt i træningsgrupperne. Træningsgrupperne skal arbejde med 1-2 terapeut-klient-øvespositioner hver gang de mødes, samt diskutere den obligatoriske litteratur.

Møderne skal afholdes mellem de enkelte undervisningsgange og må ikke afholdes som en samlet blok henover en forlænget weekend eller i en ferie. **Se studieordningen for struktur og formalia.**

Fokuspunkterne er at sætte sig ind i begrebsapparatet, samt at forholde sig personligt til teorien - genkender jeg mig selv eller nære relationer i det læste? Hvordan påvirker det læste mig? Spørgsmål til teorien kan bringes op i plenum.

Træningsgruppearbejdet tager afsæt i form og struktur kendt fra undervisningen og gæsteklientarbejde. Vælger gruppen at arbejde med andet (evt. presserende problemstillinger), da redegøres der i referatet herfor.

Fokus for gruppereferaterne er ikke en nøjagtig og minutiøs gengivelse af mødet i træningsgruppen. Fokus for referatet skal være:

- [Hvad tager jeg med fra dette træningsgruppemøde?](#)
- [Hvad fylder mest?](#)
- [Er der noget \(personligt\) jeg har brug for at tage op med underviseren ved næste undervisning?](#)

OBS! Referaterne er en orientering til underviserne. Underviserne giver ikke eksplicit feedback på de enkelte referater. Det er gruppens ansvar, at bringe temaer/problemstillinger ind i undervisningen. Referentens rolle er at samle de enkelte deltagers bidrag, og sende disse samlet (i alt max 1,5 sider). Overholdes ovenstående formalia for referatets omfang og indhold ikke, da afvises referatet.

Der afleveres gruppereferater til følgende undervisere, samt administrationen:

• Anita Knapæk	anitaknapæk@yahoo.dk
• Claire Neger	claire@claireneger.dk
• Kim Nygaard	mail@kimnygaard.dk
• Kurt Rasmussen	kurtr@kurtr.dk
• Administration (Niels Møller)	info@piaa.dk

Tider og temaer

Undervisningen afholdes fredage og lørdage fra kl. 10.00 - 17.00, søndage fra kl. 10.00 - 16.00. Frokost afholdes kl. ca. 13.00 - 14.00. Der tages udgangspunkt i dagens undervisningstema som en vejledende overskrift for dagens forløb.

Vælger en underviser at afvige fra semesterplanen, da skal der sendes en formålsrettet mail herom til holdet, så eventuelle misforståelser undgås. Denne mail sendes Cc til øvrige undervisere og uddannelsesleder.

Litteraturangivelser & pensum

Under hvert tema er der angivet anbefalet obligatorisk og supplerende litteratur til den enkelte undervisningsweekend fra de bøger der er pensum og angivet i bunden af semesterplanen.

Forum

Forum fungerer primært som bibliotek og database, hvorfra der kan downloades materiale og slides.

Der refunderes ikke for deltagerfravær). Ret til ændring af semesterplan forbeholdes.

23. + 24. + 25. februar

Anita Knapæk
Kurt Rasmussen

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

- Løvlie Schibye, Anne-Lise (2005), Relationer – Et Dialektisk Perspektiv
 - Med fokus på
 - Kapitel 1: Filosofisk baggrund for en dialektisk relationsopfattelse
 - Kapitel 11: Mod en forståelse af et terapeutisk sprog
 - Kapitel 12: Hvordan når vi det usigelige

Supplerende litteratur

- Fog, Jette, Saglig medmenneskelighed, C.A. Reitzels Forlag, side 91-150

Tema I: introduktion til 1. semester - Præsentation, lærer, studerende

Træningsgrupper

Der etableres træningsgrupper, som skal arbejde med stillede opgaver gennem grunduddannelsen, teoriomsætning til konkret øvelsesarbejde, forberedelse af gruppeoplæg i undervisningen, skrive resumé af faglitterære bøger, m.v. Træningsgruppen skal igennem de to år udføre gensidigt øvelsesarbejde under nærmere instruktioner.

Øvelsesarbejdet skal refereres til hovedlærerne, som løbende holder sig orienterede i gruppernes proces og funktion. Træningsgrupperne har møde- og rapporteringspligt. Hovedlærerne har løbende kontakt med de etablerede grupper og evaluerer løbende gruppernes arbejde igennem alle semestre. Alle skal medbringe kalender for det kommende år, så gruppeaftaler kan indgås.

Valg af holdrepræsentant

Der vælges en holdrepræsentant som er forbindelsesled mellem lærere/administration. Holdrepræsentanten har forskellige praktiske opgaver: Sørge for at deltagerlister bliver ført, formidling af beskeder mellem hold og lærere, udarbejdelse af telefonliste med henblik på særlige meddelelser der skal hurtigt ud på holdet, formidling til lærerne fra holdet, m.v. Endvidere har holdrepræsentanten mandat til deltagelse i uddannelsesrådet.

OBS! Fagpersonlig målsætning

Der orienteres om udarbejdelse af fagpersonlig målsætning, jf. studieordningen (s. 39). Den fagpersonlige målsætning er redskab til at følge den studerendes fagpersonlige udvikling. Den fagpersonlige målsætning er en anledning til at den studerende forholder sig skriftligt til sine faglige som personlige arbejds punkter – og er et redskab til at øge opmærksomheden og holde fokus på den fagpersonlige udvikling. Den fagpersonlig målsætning bruges tillige som en indlejret del af eksaminerne på første, andet og tredje år.

Den studerende har selv ansvar for at udarbejde, fremsende og vedligeholde sin fagpersonlige målsætning. Den fagpersonlige målsætning revideres efter behov, minimum én gang pr. år, og fremsendes til hovedunderviserne (mailadresserne fremgår af semesterplanerne) og info@piaa.dk.

I skal, med udgangspunkt i skabelonen som I kan downloade fra Forum, gøre Jer tanker og skrive stikord ned til næste undervisningsgang. Ved anden undervisningsgang er der mulighed for en kort individuel vejledning på FP i plenum. Mellem anden og tredje undervisnings-weekend sendes de fagpersonlige målsætninger til underviseren og Cc til info@piaa.dk

Tema nr. 2. - Introduktion til autentisk personlig kommunikation

Autentisk personlig kommunikation

Vi skal herefter arbejde med opmærksomhed og kontakt, personlig kommunikation og hovedelementerne i autentisk personlig kommunikation, med vægtning på at give og modtage feedback.

Uddannelsen sigter mod at formidle og afprøve psykoterapeutisk praksis, der bygger på teorier om interpersonelle processer, deres kommunikation og om de intrapsyriske strukturer, som herved opstår.

De studerende undervises både teoretisk og gennem direkte, strukturerede oplevelser af sig selv og ”den anden” i professionelle relationer, hvor de studerende skiftevis er hhv. den professionelle og den, der modtager hjælp i relationen.

På 1. modul introduceres vores syn på sproget som det primære meningsskabende og meningsformidlende medium i denne form for psykoterapi. Vores hovedområde er det terapeutiske arbejde i og med interpersonelle processer i par, familier og grupper. Heri udgør processen mellem terapeuten og klienten kernen i undersøgelsen og i bearbejdningen af destruktive og fastlåste dynamikker.

Her-og-nu situationer i klient-terapeut-relationen og mellem familie- eller gruppemedlemmer opfattes i denne sammenhæng som rummende og som udtryk for tidligere erfaringer.

Det personlige sprog er det væsentligste metodiske element i denne psykoterapeutiske retning. Det er både udtryk for, hvor langt terapeuten er kommet i bearbejdningen af egne ufærdige gestalter, og det er midlet til at rette opmærksomheden mod og fokus i terapien på klientens ufærdige gestalter. Klientens og terapeutens proces rummer mange lighedspunkter med relationen mellem spædbarnet og dens tilknytningsperson, der i den psykoanalytiske/psykodynamiske tradition refereres til som ”overføring og modoverføring”, når tidlige arketyperiske måder at indgå i nære relationer på, viser sig i terapien.

Det personlige sprog som dialogisk metode sættes ind i rammen af denne ”to-personers-psykologi” (Fog), hvor begge parter gennemgår en udviklingsproces.

16. + 17. + 18. marts

Kim Nygaard

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

- Allen, J.G. (2014), *Mentalisering i tilknytningsrelationer – behandling af traumer med traditionel terapi*, Hans Reitzel
 - Med fokus på kapitel 1, 3, 5
- Fog, Jette, *Saglig medmenneskelighed*, C.A. Reitzels Forlag
 - Med fokus på kapitel 1 til 5, 10, 14

Supplerende litteratur

- Bowlby, John (2008) *En sikker base – tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*, Det lille forlag

Tema - Udviklingspsykologi og personlighedsdannelse, del 1. + forsvarsmekanismer

Formål: Forståelsen af udviklingen hos børn og unge op til voksenalderen, samt af den livslange udvikling igennem hele voksentilværelsen anses som en nødvendig forudsætning hos de studerende for at kunne arbejde terapeutisk med ændrings- og tilpasningsprocesser hos deres klienter.

Viden om normaludviklingens mange stier og muligheder giver terapeuten basis for at kunne reflektere over udviklingsfremmende og helende aspekter i terapien også mbp på at kunne viderevisitere klienter, hvis det kræves. Undervisningen vil fokusere og perspektivere forhold som

- tilknytning
- kontaktmønstre
- tegn på afvigende udvikling (psykopatologi, prognose, indikation og kontra-indikation)
- tidlig læring

Teori: Betydningen af tilknytning, afstemning og regulering vil blive præsenteret. Se angivet litteratur.

Metode: Udover teorigennemgang i form af oplæg/forelæsning fra underviseren, vil der blive gennemgået cases/vignetter fra de studerendes egen, både professionelle og personlige erfaringsbaggrund, for at forbinde teorierne med relevant praksis. Denne form for teori-praksis-refleksion vil både foregå i grupper og i plenum.

OBS! Fagpersonlig målsætning

Hver studerende skal ved studieårets begyndelse udarbejde en fagpersonlig målsætning for det kommende studieår (1. + 2. semester). Den fagpersonlige målsætning er et redskab til fagpersonlig proces. Denne kan revideres så ofte som den studerende finder det nødvendigt. Underviserne forholder sig imidlertid umiddelbart kun til den seneste reviderede/fremsendte version af den studerendes fagpersonlige målsætning, som fremsendes i slutningen af 2., 4., 6. og 8. semester.

Skabelon for fagpersonlig målsætning kan downloades fra forum/rekvireres på info@piaa.dk fra og med studiestart.

Den fagpersonlige målsætning sendes til hovedlærerne, samt administrationen:

- Anita Knapek anitaknapek@yahoo.dk
- Claire Neger claire@claireneger.dk
- Kim Nygaard mail@kimnygaard.dk
- Kurt Rasmussen kurtr@kurtr.dk
- Administration (Niels Møller) info@piaa.dk

Mandag d. 9. april 2018

Finn Skårderud

**Konferencesalen
Storcenter Nord
Finlandsgade 17
8200 Aarhus N
Klokken 10.00 – 17.00**

Finn Skårderud, Professor

Finn Skårderud har talrige publikationer bag sig – måske mest kendt er bogen Uro, som er et hovedværk indenfor den terapeutiske litteratur. Også kendt er hans projekt Villa Sult i Oslo – et behandlingssted for unge med spiseforstyrrelser. Endelig har Finn Skårderud, i samarbejde med professor Sigmund Karterud, været foregangsmand i udbredelsen af en mentaliseringsbaseret tilgang til behandlingen på psykiatriske institutioner.

Obligatorisk Litteratur

- Evt. litteratur tilgår

Supplerende litteratur

- Evt. litteratur tilgår

Temadag - Ungdommens udfordringer v. Professor Finn Skårderud

Professor Finn Skårderud har specialiseret sig i ungdommens udfordringer og deler sine tanker og erfaringer med os om de udfordringer og opgaver vi har som psykoterapeuter i forhold til de yngre generationer.

Der er i dag et stort og stigende fokus på krop, sundhed, kropsudsmykning (tatoeringer), kosmetisk kirurgi og på at være tynd og "fit". Vi ser flere og flere børn, helt ned i indskolingen, der ikke vil klæde om i det fælles omklædningsrum og bade sammen, unge og børn der træner kroppen for udseendets skyld fremfor at dyrke socialt samvær, fysisk og psykisk sundhed, samt sporten for sportens skyld.

De sociale medier, med deres implicite krav om at "se ud" på en bestemt måde og stadigt stigende krav om at være på i en virtuel, er en anden markant tendens, som presser kontakten og nærværet offline. Hvordan påvirker det børn og unges trivsel og udvikling, at så meget af det sociale liv foregår ved indirekte, via sociale medier? Hvornår er det et supplement og en leg og hvornår skader det børn, unge og voksne - hvor går grænsen? Hvordan skal vi som voksne, hvad enten vi er forældre, lærere eller psykologer, forstå det og agere i forhold til det?

Finn Skårderud har altid har insisteret på at se de psykiske lidelser i en samtidskulturel kontekst som fænomener, der ikke kun er den enkeltes problem og ansvar. Udover behandling af spiseforstyrrelser og selvskaade, som Skårderud har arbejdet med i mere end 30 år, og som han stadig beskæftiger sig med både som forsker og kliniker, er han optaget af de nye kropsoverrettede fænomener i en kulturel kontekst, som de sociale medier ikke har gjort mindre aktuel. Under overskriften "Ungdommens udfordringer", vil Skårderud dele sin indsigt og sine erfaringer med os.

21. + 22. april

Claire Neger

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

- Løvlie Schibye, Anne-Lise (2005), Relationer – Et Dialektisk Perspektiv
- Yalom, Terapiens Essens

Supplerende litteratur

- Hostrup, Hanne, "Gestaltterapi, indføring i gestaltterapiens grundbegreber"

Tema – Terapeutisk principper – på et oplevelsesorienteret grundlag

Formål

I arbejdet på at blive psykoterapeut er det vigtigt at opøve evnen til autentisk kontakt med klienterne – at give klienterne noget ægte at styre efter. Dette betyder ikke alene at være fokuseret på klienten, men også at inkludere sig selv i samarbejdet. For at udvikle denne færdighed vil jeg lede øvelser i gestaltterapiens essentielle principper:

- Jeg/du
- her og nu
- kropsbevidsthed
- forgrund/baggrund
- kontaktgrænser
- Kontaktforstyrrelser

Teori

Se angivet litteratur.

Metode

Kort oplæg fra underviseren. Undervisningen vil centrere sig omkring en forholde sig til den obligatoriske litteratur og individuelle processer. Teorien kobles til egne erfaringer og indsigter. Øvelser af terapeutiske processer, der tager afsæt i den obligatoriske litteratur, for at træne den studerendes refleksion og opmærksomhed på egne processer i relation til klient eller gruppe.

Weekenden indledes med gruppearbejde, hvor træningsgrupperne på skift er på gulvet. Træningsgruppereferater sendes senest 10 dage inden undervisningen afholdes

11. + 12. + 13. maj

Anita Knapæk

Montanagade 15 B, stuen

Obligatorisk litteratur

- Fog, Jette, Saglig medmenneskelighed, C.A. Reitzels Forlag, kap. 6 og kap. 11
- Pædagogisk relationskompetence, Jesper Juul og Helle Jensen, siderne 11-170

Supplerende litteratur

- Kempler, Walter: "Oplevelsesorienteret familierapi"

Tema – Familiesyn 1: Genogrammer, familiesyn og relationskompetence

Formål

Et familiesyn indebærer, at vi lærer at se familien som den primære socialiserende kultur. Det er i familien børnene fødes ind mellem sine forældre og søskende, med deres individuelle biologisk udstyr (geneotype) og temperament. Det er i samspil med familien, dens regler, rammer, interaktioner, værdier og normer bliver afgørende for barnets helbred og livssyn.

Indhold

Det er igennem undersøgelser påvist at familiesystemets evne til omsorg, beskyttelse, interaktion og ansvarlighed har alt afgørende betydning for hvorledes barnet på længere sigt kan trives som voksen. Udviklingspsykologiens begreber som selvfølelse og personlighedsdannelse har sin tidlige og vigtige begyndelse i familierelationen. Mange børn kommer igennem barndommen til at tage et større ansvar for familien end de er i stand til at bære.

Teori

Se angivet litteratur

Metode

Kort oplæg fra underviseren. Undervisningen vil centrere sig omkring en forholde sig til den obligatoriske litteratur og individuelle processer. Teorien kobles til egne erfaringer og indsigter. Øvelser af terapeutiske processer, der tager afsæt i den obligatoriske litteratur, for at træne den studerendes refleksion og opmærksomhed på egne processer i relation til klient eller gruppe.

Undervisningen vil være en vekselvirkning mellem teori, personligt arbejde med individuel udarbejdelse af eget genogram, efterfulgt af fælles gennemgang af genogrammer på plenum: Hvordan ser din familie ud, hvad karakteriserer den og hvilke mønstre bliver du opmærksom på?

2. + 3. juni

Kurt Rasmussen

Søndergade 64

Obligatorisk litteratur

- Fog, Jette, Saglig medmenneskelighed, C.A. Reitzels Forlag, kap. 6 og kap. 11
- Pædagogisk relationskompetence, Jesper Juul og Helle Jensen, siderne 11-170

Supplerende litteratur

- Kempler, Walter: "Oplevelsesorienteret familierapi"

Semesterafslutning – Status og perspektivering

Formål

Vi skal arbejde med trivlsen i træningsgrupperne og se tilbage på semestret. Formålet er at følge (og videreudvikle) den studerendes faglige og personlige proces, samt integrering af teori i det faglige og personlige arbejde.

Indhold / teori

Overordnet arbejdes der ud fra semestrets obligatoriske litteratur, hvor fokus vil blive lagt på udviklings- og personlighedspsykologiske perspektiver. Dette ved at have fokus på, hvordan påvirkningen fra vores primære familiesystem har formet og påvirker den måde vi indgår (eller ikke indgår) i relation med andre på.

Metode

Ved at have vores egen personlighed og funktionen i verden som genstandsfelt for vores opmærksomhed, trænes den fagpersonlige relationskompetence, herunder evne til kontakt (med sig selv og andre), at udtrykke hvad vi mærker, oplever og tænker på en assertiv måde,

Der tages udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvad har jeg at give, som jeg ikke får frem?
- Er der nogen sammenfald mellem min funktion i den oprindelige familie og funktionen i træningsgruppen?
- Øvelsesarbejde i træningsgrupperne under supervision.
- Introduktion til 2. semester.

Orientering vedr. brug af eksterne lokaler på Ryesgade 29, 3. sal

Lokalerne er beliggende på adressen Ryesgade 29, 3. sal, der ligger mellem Århus Hovedbanegård og PIÅ. Fra Banegården er der cirka 1-2 minutters gang til lokalerne på Ryesgade.

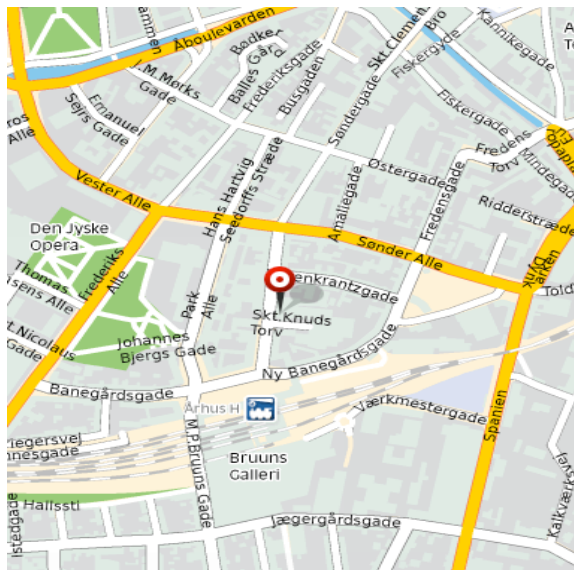
Det er dagens underviser der har nøgle og låser op. Det er tilladt at bruge venterum og regnskabslokale som grupperum. Er regnskabslokalet mod forventning låst, da ligger nøglen i øverste skuffe i personalekøkkenet

I tilknytning til undervisningslokalet er der et køkken inklusiv køleskab.

Det er vigtigt, at I stabler stolene i undervisningslokalet og frokoststuen (grupperum) efter endt undervisning. Dette da der er rengøring umiddelbart efter I forlader lokalerne.

NB: At stolene evt. er sat frem når I kommer er ment som en hjælp til Jer - ikke et resultat af, at andre har glemt at stable dem.

OBS! Der er rygeforbud i hele opgangen. Rygning er derfor kun tilladt i gården eller på gaden

LITTERATURLISTE 1. SEMESTER

Evt. udgået litteratur kan downloades via forum. Hvis ikke den udgåede litteratur findes på forum, skriv da en mail til Niels Møller på info@piaa.dk

NB: Identisk litteratur kan gå igen og optræde under forskellige temaer. Dette er ikke en fejl.

Obligatorisk litteratur & pensum

Allen, J.G. (2014), *Mentalisering i tilknytningsrelationer – behandling af traumer med traditionel terapi*, Hans Reitzel

Etikregler fra Dansk Psykologforening og Psykoterapeut Foreningen. Kan hentes på nettet (Forvaltningsret).

Fog, J. (1998), *Saglig medmenneskelighed. Grundforhold i psykoterapien*, Hans Reitzels Forlag

Hostrup, H. (2009), *Gestaltterapi*, Hans Reitzels Forlag.

Juul, J & Jensen, H.. (2011), *Pædagogisk Relationskompetence*. Apostrof.

Karterud, S., Wilberg, T. & Urnes, Ø (2013), *Personlighedspsykiatri*.

Eller

Cullberg, J. (2008), *Dynamisk psykiatri*. Hans Reitzel

Løvlie Schibye, Anne-Lise (2005), *Relationer – Et Dialektisk Perspektiv*

Supplerende litteratur

Bowlby, J. (2008), *En sikker base – tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*, 7. oplag. Det lille Forlag

Hart, S. & Bentzen M. (2011), *Jagten på de non-specifikke faktorer i psykoterapi med børn*, Reitzels forlag.

Kempler, W. (1996), *Oplevelsesorienteret familierapi*, Apostrof

Levine, Peter A. (2008), *Den Tavse Stemme*, Hans Reitzels Forlag

Vedfeldt, O. (2007), *Drømmens dimensioner*, Gyldendal